

Skärholmens stadsdelsnämnd

Närvarande:

Se sida 2

Tidpunkt:

Torsdagen den 27 mars 2014

Slutet möte mellan klockan 17.00 – 17.10

Öppet möte mellan klockan 18.00 – 19.50

Lokal:

Slutet möte: Bodholmsplan 2, plan 9,
konferensrummet Stora Sky

Öppet möte: Bodholmsplan 2, Medborgarkontoret

Justeras: Bodholmsplan 2 den 3 april 2014

Jan Jönsson
Ordförande

Birgitte Isberg
Justerande

Närvarande:

Ordförande

Jan Jönsson (FP)

Vice ordförande

Birgitte Isberg (S)

Ledamöter

Andreas Lundin (M)

Elisabeth Johnson (M)

Bayram Kaya (M)

Ababacarr Jammeh (S)

Liliane Svensson (S)

Rebwar Hassan (MP)

Anders Lindell (MP)

Rudy Espinoza (V)

Tjänstgörande ersättare

Niklas Lindblom (M)

Arslan Bicen (M)

Zazan Sanli (FP)

Ersättare

Bengt Johansson (M)

Lill Stonegård (M)

Bosse Ekvall (S)

Jamila Hassan Khali (S) §1-§28

Richard Wiklander (S)

Halit Azizoglu (MP)

Lorena Delgado (V)

Förhinder:

Tapani Juntunen (M)

Eva Rüdlinger (M)

Cecilia Carpelan (FP)

Maria Danielsson (M)

Christer Stenberg (M)

Anne-Marie Grave (MP)

Facklig representant

Luis Diaz, Kommunal

Del 2 Öppna delen

Den öppna delen av sammanträdet inleddes klockan 18.00 med frågestund.

- Trafikkontoret var inbjudna av nämnden till dagens sammanträde. Susanne Pettersson, enhetschef för Ytterstad, Stadsmiljö berättade om sin verksamhet och svarade på frågor om städning, snöröjning, klottersanering med mera.
- Efter information från trafikkontoret ställde allmänheten frågor till nämnden. Det som togs upp var oron och efterspelet till att bostadsbolagen skulle byta bestånd med varandra, samt frågor om hur stadsdelsförvaltningen ser till att radhus- och villaägares häckar inte växer över och in på stadens mark.
- Till dagens sammanträde fanns ett inkommet medborgarförslag om förbättringar av Ängens skatepark. Den unge förslagsställaren var med på den öppna delen och berättade om sitt förslag.

Då inga frågor från allmänheten ställdes fortsatte sammanträdet klockan 18.50 enligt föredragningslistan.

Del 2 Öppna delen

§ 16 Genomgång av närvarande ledamöter samt val av protokollsjusterare och datum för justering

Ordföranden Jan Jönsson (FP) utses att justera protokollet, del 2, tillsammans med vice ordföranden Birgitte Isberg (S). Protokollet justeras på Bodholmsplan 2 den 3 april 2014.

Del 2 Öppna delen**§ 17 Godkännande av dagordning**

Stadsdelsnämnden fastställer dagordningen i enlighet med förslag till beslut.

Tre övriga frågor anmäldes:

1. Minskad sjukfrånvaro på förskolorna, skrivelse från Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet)
2. Aktiverande tv- och dataspel för äldre, skrivelse från Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet)
3. Skrivelse angående giftfri förskola, skrivelse från Miljöpartiet

Del 2 Öppna delen**§ 18 Anmälan av protokollsjustering,
sammanträdesprotokoll 2014-02-27, öppna delen**

Föreligger protokollsjustering sammanträde 2014-02-27,
öppna delen, med förslag till beslut att

- Godkänna anmälan av protokollsjusteringen av sammanträdesprotokoll 2014-02-27, öppna delen. Justerat 2014-03-06.

Yrkande: Ordföranden Jan Jönsson (FP) yrkar att anmälan av protokollsjusteringarna av sammanträdesprotokoll 2014-02-27, öppna delen, godkänns.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

- Godkänna anmälan av protokollsjusteringen av sammanträdesprotokoll 2014-02-27, öppna delen. Justerat 2014-03-06.

Del 2 Öppna delen

§ 19 Medborgarförslag om Änges skatepark

- Inkommet medborgarförslag

Föreligger medborgarförslag, dnr 1.2.4/136-2014.

Yrkande: Ordföranden Jan Jönsson (FP) yrkar för att lämna medborgarförslaget till förvaltningen för beredning, och hör enhälligt bifall därtill.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

- Lämna medborgarförslaget till förvaltningen för beredning.

Del 2 Öppna delen

§ 20 Underlag för budget 2015 med inriktning 2016 och 2017

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 1.2.1/342-2014, med förslag till beslut att

1. Underlag för budget 2015 med inriktning för 2016 och 2017 godkänns.
2. Omedelbar justering

Yrkande: Ledamoten Andreas Lundin (M) anmäler för Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet) ett särskilt uttalande enligt bilaga 1. Ledamoten Rebwar Hassan (MP) anmäler för Miljöpartiet ett förslag till beslut enligt bilaga 2. Ledamoten Rudy Espinoza (V) anmäler för Vänsterpartiet ett särskilt uttalande enligt bilaga 3.

Ordföranden Jan Jönsson (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut, samt till beslut om omedelbar justering.

Ordföranden Jan Jönsson (FP) hör att det finns två förslag till beslut, förvaltningens förslag till beslut och Miljöpartiets förslag till beslut enligt bilaga 2. Ordföranden Jan Jönsson (FP) ställer dessa två förslag emot varandra och hör bifall till förvaltningens förslag till beslut. Ordföranden Jan Jönsson (FP) hör även bifall till beslut om omedelbar justering av ärendet.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

1. Underlag för budget 2015 med inriktning för 2016 och 2017 godkänns.
2. Ärendet omedelbart justeras.

Reservation från ledamoten Rebwar Hassan (MP) för Miljöpartiet.

Bilaga 1: Särskilt uttalande, Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet)

Bilaga 2: Förslag till beslut, Miljöpartiet

Bilaga 3: Särskilt uttalande, Vänsterpartiet

Bilaga 1: Särskilt uttalande, Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet)

Skärholmens stadsdelsnämnd 2014-03-27

Ärende:**Underlag för budget 2015 med inriktning 2016 och 2017**

Andreas Lundin m.fl. (M)

Jan Jönsson, ordförande, m.fl. (FP)

Särskilt uttalande

Vi i Alliansen tycker att förvaltningen lyfter fram viktiga frågor och utmaningar i underlaget för budget 2015-2017. Det finns några saker vi dock vill förtydliga.

Alliansen anser att det är viktigt med blandad bebyggelse, även i ytterstaden. Idag är andelen hyresrätter långt över andelen bostadsrätter och småhus i Skärholmen. Planen är att Stockholm ska växa med 140 000 bostäder varav 40 000 nya markanvisningar till år 2018 och 20 000 av dessa är små lägenheter. Detta är det mest ambitiösa byggprojekt staden någonsin antagit. För att få igång bostadsproduktionen i Skärholmen har ett särskilt projekt inrättats tillsammans med Exploateringskontoret, efter initiativ från stadsdelsnämnden och vi ser fram emot detta samarbete. De allmännyttiga bostadsbolagen kommer att ges i uppdrag att bygga mer i Skärholmen.

Det är mycket glädjande att se att föräldrarna är mycket nöjda med stadsdelens förskolor. Det är mycket viktigt att vi fortsätter att rusta upp förskolorna under åren som kommer, samtidigt som vi fortsättningsvis uppfyller förskolegarantin och har de minsta barngrupperna i Stockholm. El-Sistema är ett mycket uppskattat och värdefullt projekt som fortsätter att utvecklas och som vi vill se mer av på fler förskolor och skolor i stadsdelen.

För att skapa en trygg stadsdel görs satsningar på Stockholmsvärdar som arbetar med att städningen förbättras. Sommarjobbare under bra ledning kan också vara med och skapa förbättring inom detta område.

Socialtjänsten kommer att kunna rekrytera fler socialsekreterare framöver då budgeten för barn och unga förstärkts kraftigt. Färre behöver försörjningsstöd i Skärholmen. Antalet hushåll med försörjningsstöd minskade kraftigt under 2013, med 69 hushåll per månad. Andelen barn som lever i familjer beroende av försörjningsstöd har minskat från 8,7 % (2012) till 7,03 % (2013). Detta är ett mycket prioriterat område att fortsätta arbeta med.

Kvaliteten i äldreomsorgen har stigit väsentligt. Ett exempel på detta är Sätra- vård och omsorgsboende som 2009 hade en kvalitetspoäng på 63 %. I flertalet kvalitetsområden uppnår nu vårdboendet full poäng! Silviacertifieringen har bidragit till den starka förbättring och detta viktiga arbete ska naturligtvis fortsätta att utvecklas. Prioriterat är att Silviacertifieringen förnyas igen om tre år.

Bilaga 2: Förslag till beslut, Miljöpartiet

torsdagen den 20 mars 2014

Rebwar Hassan (MP)
Anders Lindell (MP) m.fl.

Ärende
Underlag för budget 2015 med inriktning 2016 och 2017,
dnr 1.2.1/342 - 2014

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att

1. Delvis godkänna förvaltningsförslag till beslut
1. Komplettera underlaget till budget för år 2014 och inriktning för år 2015 och 2016 enligt Miljöpartiets förslag till budget för 2014 samt inriktning för år 2015 och 2016 i Stockholms kommunfullmäktige beträffande stadsdelsnämnderna
  2. Omedelbar justering.
  3. Samt därutöver anföra följande

Skärholmen är en fantastisk stadsdel att bo och leva i. Närheten till grönska, vatten och blandningen av människor med olika bakgrund skapar gränslösa möjligheter. Skärholmen ska vara en modern, mänsklig och miljövänlig stadsdel. Det ska vara lätt att leva klimatsmart och miljövänligt. En grön omställning i Skärholmen skapar fler jobb och företag, säkrar vår välfärd och visar ledarskap i miljöfrågorna. Levande demokrati, mångfald och lika rättigheter skapar en modern stadsdel där alla människor får livskvalitet och nya livschanser.

Den gröna politiken utgår ifrån alla människors lika värde, både för oss som lever idag och för kommande generationer. Vi vill bygga ett långsiktigt hållbart samhälle, där vi lever inom ramarna för vad som är ekologiskt hållbart och inga kostnader flyttas över på våra barn och barnbarn. Omställningen till det gröna samhället ser vi som ett positivt steg framåt. Det kräver nya investeringar i miljöteknik, skapandet av framtidens jobb och mer fokus på livskvalitet istället för kortsiktig konsumtion.

Arbetet med miljöfrågorna i stadsdelen ligger till stor del nere sedan den moderatledda majoriteten tog över. Vi vill införa miljösamordnare och att ansvaret för skötseln av gatumarken läggs tillbaka till nämnden.

I Miljöpartiets budgetförslag i kommunfullmäktige finns 646,9 Mkr mer än i den moderatledda majoritetens budget för stadsdelarna. Av dessa är 215 Mkr resurser som förs över från Arbetsmarknadsnämnden till Arbetsmarknadsåtgärder i stadsdelsnämnderna.

Miljöpartiets förslag till budget skulle innebära en betydligt högre service till medborgarna och en större trygghet och kontinuitet i verksamheterna för både brukare och personal. Miljöpartiets indikatorer styr också stadens verksamheter i en grönare riktning.

Alla utförare av välfärd ska ha som främsta motiv att bedriva en högkvalitativ verksamhet - inte att dela ut vinst - och drivas av ett socialt och samhälleligt engagemang.

Idag bedrivs många nödvändiga och grundläggande kommunala verksamheter i projektform, bland annat arbete för kvinnofrid och missbruksförebyggande arbete. De mest lyckade och angelägna projekten bör efter projekttidens slut omvandlas till ordinarie verksamhet.

Livsmöjligheternas stadsdel

I Stadsdelen ska alla kunna leva och utvecklas utifrån sina förutsättningar. Demokrati och levande kultur, lika rättigheter och jämställdhet ger utrymme för livskvalitet och nya livschanser. Vi ska ha en aktiv politik som främjar lika rättigheter och jämställdhet och arbetar för att alla invånares kompetens tas tillvara och respekteras. Segregation, hatbrott och våld är demokratiproblem som måste motverkas.

Mångfald och likarättigheter

Skärholmen ska vara en stadsdel där alla känner sig välkomna och respekterade. Den rika mixen av kulturer och människors olika erfarenheter är en stor resurs. Personal och politiker ska utbildas regelbundet och särskilda insatser, exempelvis diskrimineringstester och kampanjer, ska genomföras. Det är viktigt att antidiskrimineringsklausuler används i stadens upphandlingar, eftersom köp av varor och tjänster påverkar många företag.

En jämställd stadsdel

Föreställningar om kvinnor och män ska inte begränsa folk i deras yrkes- och vardagsliv. Att motverka begränsande könsnormer, fördomar och rasism är något av det viktigaste vi kan göra för kommande generationer. Förskolan och skolan har en unik möjlighet att påverka detta arbete i rätt riktning.

Levande demokrati

Vi vill skapa en känsla av tillhörighet med omgivningen. Det lokala

engagemanget hos medborgare, politiker och företagare stärker områdenas kvaliteter. För att skapa en aktiv lokal dialog ska Stockholm införa direktval till stadsdelsnämnderna. Det politiska ansvaret för närmiljön ska föras tillbaka till stadsdelarna och beslut ska fattas i en öppen process. Medborgardialog och lokala rådslag ska användas oftare och utgöra ett av underlagen för de förtroendevalda när de fattar beslut.

Vi vill ge ungdomar mer inflytande. Deras visioner och drömmar ska bli en maktfaktor.

Det ideella föreningslivet har stor betydelse för Stadsdelen. Stödet till föreningslivet ska öka, samt vara stabilt och förutsägbart för att möjliggöra långsiktighet. Endast föreningar som aktivt verkar för människors lika värde och jämlikhet ska beviljas stöd.

Kulturlivet i Stockholm ska blomstra utifrån de unika möjligheter som finns i en stor stad. Goda förutsättningar för den fria kulturen är en fråga om yttrandefrihet, demokrati och mångfald. Musik, teater, film, konst, festivaler och andra kulturyttringar är en viktig del i stadsdelens utveckling. Det ska vara enkelt för alla att både skapa och ta del av kultur.

Våra öppna mötesplatser – parker, gator och torg – ska utgöra en central del av kulturen. Alla barn och unga ska ges möjligheten att ägna sig åt kultur, oberoende av familjens ekonomi.

Kulturfrågorna har blivit kraftigt eftersatta av den moderatstyrda majoriteten. Vi arbetar för bättre hyresvillkor och lägre lokalhyror, kultursamordnare i varje stadsdel och ett bredare kulturutbud som är tillgängligt för alla.

Direktvalda stadsdelsnämnder skulle öka den representativa demokratin och bör på sikt införas i Stockholm. Förberedelser bör göras för försök med direktvalda stadsdelsnämnder. Val till de stadsdelar som deltar i detta försök bör göras i samband med de allmänna valen 2014

Vi tycker att det är utmärkt med vårt medborgarkontor där man kunnat kombinera flera olika verksamheter till gagn för medborgarna i Skärholmen. Det är också viktigt med skuldrådgivning, inte minst i dessa tider, när det kan vara svårt att hantera en krympande ekonomi. Budgethållningen får inte ge avkall på dessa funktioner. Inte heller får det gå ut över verksamhetens kvalitet. Vi vill naturligtvis som alltid värna om Skärholmens Gård och Jakobsbergs Gård. Vi anser också, att det är viktigt att människor kan träffas i möten utan att det ska kosta mycket pengar.

Den mänskliga stadsdelen

I vår stadsdel ska alla generationer garanteras trygghet, tillgänglighet och livskvalitet. Antalet utsatta barn och ungdomar ska minska. Människor med missbruksproblem ska få den hjälp de behöver. Skärholmen ska vara en stadsdel där nyanlända får bästa möjliga start.

Utsatta barn och ungdomar

Arbetet med att hjälpa och stödja utsatta barn och familjer ska alltid prioriteras. För att upptäcka problem tidigt är de förebyggande och uppsökande insatserna viktiga. Barn och familjer i behov av stöd ska aldrig falla mellan stolarna i stadens olika verksamheter. Stödet ska utformas utifrån barnens behov med särskilda insatser i hemmet eller i så kallade barnhus. Barnhus samlar alla insatser kring barnet under ett tak istället för att barnen ska behöva åka till olika myndigheter. Socialtjänsten ska bli mer inriktad på att hjälpa barn tidigare. Det förebyggande arbetet mot missbruk ska prioriteras och särskilt lyfta fram föräldrarnas roll som förebilder. Det krävs systematiska insatser för att förebygga och minska våldet bland unga. Samverkan ska ske mellan hem, skola, staden, frivilligorganisationer och närpolis. Stadsdelarna ska tillhandahålla rådgivning vid ungdomsmottagningar och skapa förebyggande insatser.

Förskola

Barngruppernas storlek ska minska till högst 14 barn i småbarnsgrupperna och 18 barn i storbarnsgrupperna. Antal barn per vuxen i förskolan ska minska. Dessutom är det viktigt att hålla nere förskoleenheternas storlek. Förskolan har en unik möjlighet att motverka bevästandet av stereotypa könsnormer, heteronormativitet och rasism. Alla förskolor ska ha personal med genuspedagogisk utbildning. Förskolan ska ha ett interkulturellt förhållningssätt, vilket innebär att varje pedagog ser alla språk och kulturella perspektiv som viktiga. Alla barn ska garanteras stöd så att de ges samma möjlighet att utveckla kulturell identitet samt förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt eller sina modersmål. Skadliga kemikalier som finns i förskolan ska fasas ut. Barn är särskilt utsatta och känsliga för farliga kemikalier. Endast produkter som är säkra ska användas – barnperspektivet och försiktighetsprincipen måste gälla. Inköp av varor med potentiellt skadliga ämnen ska helt undvikas. Stockholm ska ha som mål att samtliga kommunala förskolor ska vara miljödiplomerade och fria från gifter senast 2021.

Rutiner ska finnas för att tidigt upptäcka barn som riskerar att fara illa. Det kan röra sig om barn till missbrukande föräldrar, barn till psykiskt funktionsnedsatta eller barn som far illa på grund av föräldrars olika problem. Det behövs mer tidiga och förebyggande insatser. Miljöpartiet stärker i sitt budgetförslag den sociala barn- och ungdomsvården i stadsdelsnämnderna med 70 Mkr, och ökar även tillgången på missbruksvård.

Gårdarna där barnen leker ska uppmuntra till aktivitet. En ekologiskt hållbar uppväxtmiljö uppmuntrar barnens framtida intresse för miljö och utveckling. Källsortering och liknande konkret miljöarbete för barn ska finnas med som ett naturligt och lekfullt inslag.

Vårt sociala skydds nät

Det ekonomiska biståndet till de stockholmare som behöver det ska utformas så att ingen riskerar att falla igenom. Människor ska inte isoleras i stadsdelen, därför ska SL-kort ingå i det ekonomiska biståndet.

Vuxenutbildning är en möjlighet till nya livschanser. Det ska aldrig vara för sent att utbilda eller vidareutbilda sig. Vuxenutbildningen ska vara öppen för alla och hålla hög kvalitet.

Alla som står utanför arbetsmarknaden ska erbjudas individuellt stöd, som vägledning, jobbcoachning, kompetensutveckling, utbildning och arbetsträning. Stödet ska utformas utifrån den arbetssökandes behov genom att de olika

stöden samordnas lokalt och på en plats, i så kallade En-dörr-in-verksamheter. Den enskildes eget engagemang, inflytande och delaktighet ska vara ledstjärnor i verksamheten.

En stadsdel tillgänglig för alla

Stadsdelens brister i tillgänglighet för personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning, bland annat i kollektivtrafiken, vid övergångsställen, i affärer och i stadens verksamheter. Otillgänglighet ska klassas som diskriminering. Alla stockholmare, oavsett funktionsnedsättning, ska ha lika möjlighet till full delaktighet. Informationen på stadens hemsida ska vara tillgänglig för alla.

Alla som inte själva kan tillgodose sina behov i det dagliga livet har rätt till stöd. Staden ska garantera att alla personer får en bra omsorg och service. Insatserna ska utformas med stor respekt för den enskildes önskemål och val. Kvaliteten på personlig assistans, boende med särskild service, ledsagning, stöd till anhöriga, färdtjänst och annan service ska förbättras.

Personer med funktionsnedsättningar utsätts ofta för diskriminering på arbetsmarknaden. Staden ska utveckla metoder och aktiviteter som främjar allas möjligheter till anställning. Arbetsförhållandena ska anpassas efter behov och förutsättningar.

Äldreomsorg

Miljöpartiet satsar mest av alla partier i kommunfullmäktige på äldreomsorgen, ungefär en kvarts miljard mer jämfört med förra årets budget eller 165,8 Mnkr mer än alliansen för 2014. Biståndsbedömningen ska göras generösare, idag nekas gamla plats på servicehus trots att det finns tomma platser. Äldre med stora funktionsnedsättningar ska aldrig tvingas bo kvar hemma mot sin egen vilja. Specialiserade boenden, exempelvis med husdjur eller med inriktning på kultur, språk och sexuell läggning och hbt, ska utvecklas vidare.

Maten som serveras inom äldreomsorgen ska vara vällagad, hälsosam och god, helst lokalt tillagad och ekologisk. Social gemenskap vid måltider är viktigt, till exempel bör matlag erbjudas. Det ska i varje stadsdel finnas kommunala alternativ, både när det gäller hemtjänst och äldreboende, eftersom det för många är en viktig del av valfriheten att kunna välja detta.

Arbetet inom äldreomsorgen och omsorgen för människor med funktionsnedsättningar är fysiskt och psykiskt tungt och många orkar inte arbeta fram till pensionen. Staden ska utreda en riktad arbetsförkortning för personal i äldre- och funktionshinderomsorg.

Äldreomsorgen ska vara tillgänglig för alla vid behov, garantera en trygg vardag med hög livskvalitet och vara jämlik. För ökad valfrihet och hälsa ska alla över 75 år erbjudas hemtjänst. Stadsdelen ska aktivt stödja och avlasta engagerade anhöriga.

Det behövs fler mötesplatser med aktiviteter för äldre, exempelvis träning och naturupplevelser. Gemensamma måltider med hemlagad näringsrik god mat är en viktig del av livskvaliteten och hälsan. Alla äldre ska ha rätt till regelbundna vistelser utomhus och i naturmiljö.

Omsorgen för äldre ska erbjudas med en mångfald av möjligheter och kan drivas av såväl kommunala, kooperativa som privata aktörer. Staden ska sträva efter att alla äldre par som önskar ska kunna bo tillsammans hela livet ut.

Flyktingmottagande

I Skärholmen ska det vara lätt att lära sig svenska och få jobb eller utbildning. Varje individ ska känna sig välkommen och att allas kompetens och erfarenheter tas tillvara. Särskilda satsningar på arbetsmarknadsstöd ska underlätta steget att finna ett bra jobb.

Undervisningen i svenska för invandrare ska hålla hög kvalitet och Stockholm ska arbeta för att alla ska klara det nationella provet, det vill säga den nivå i svenska som motsvarar nio års grundskola. Elever med kortare utbildningsbakgrund ska få möjlighet att lära sig svenska utifrån sitt modersmål och elever med högre utbildningsnivå ska ges möjlighet att läsa svenska på universitetet.

Dialog och möten är viktiga verktyg för integration. Segregation och diskriminering orsakas bland annat av bristande kunskap, fördomar och ojämlika maktförhållanden.

Klimat och miljö med minskning av bilismen

Miljöpartiet säger nej till motorvägen Förbifart Stockholm. Förbifarten leder till ökad istället för minskad biltrafik. Om Förbifarten byggs ökar klimatutsläppen och belastningen på miljön. Motorvägsbygget leder till en gles, utbredd bebyggelse och många nya bilpendlare.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för de delar av cykelnätet som ligger på parkmark, för viktiga delar av gångvägnätet i parkmark samt har huvudansvaret för den lokala gatumiljön¹. Den ansvarar också till en del för snöröjning.

Trafikplaneringen i Stockholm idag gynnar män mer än kvinnor, eftersom män i högre utsträckning har och kör bil. Om trafikplaneringen istället skulle ha sin utgångspunkt i kvinnors resande skulle det innebära mer kollektivtrafik och större satsningar på gång- och cykelstråk. Detta skulle leda till mindre miljöpåverkan, både för klimat och för lokalmiljö. Staden behöver göra en analys av hur snedfördelningen ser ut och vidta åtgärder så att trafikplaneringen i högre grad utgår från kvinnors resande, eftersom deras resor som grupp bättre gynnar miljön och en attraktiv stad.

För att Stockholms stad ska kunna uppnå högt satta klimatmål, målen i miljöprogrammet och vattenprogrammet samt bidra till att uppnå Sveriges miljö kvalitetsmål behöver miljö- och klimatkompetensen stärkas på stadsdelsförvaltningarna. Ett aktivt klimat- och miljöarbete ska bedrivas inom varje stadsdelsförvaltning.

Satsningar på inköp och servering av ekologiska och närproducerade livsmedel ska göras. Andelen ekologiska livsmedel ska vara 50 procent år 2015. Hotade fiskarter ska inte serveras på förskolor, skolor och äldreboenden. Alla stadens verksamheter ska minska sin köttkonsumtion, exempelvis genom att införa en vegetarisk dag i veckan på sina matsedlar. De totala inköpen av kött till stadens förskolor och skolor ska minska med 20 procent för år 2014 jämfört med år 2011.

Skärholmens stadsdelsförvaltning

Bodholmsplan 2
Box 503, 127 26 Skärholmen
Telefon 08-508 24 000
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med trafik- och renhållningsnämnden införa insamling av matavfall i alla verksamheter som hanterar mat.

---

¹ Framkomlighetsstrategi för Stockholm 2030

Kommunens verksamheter ska vara ett föredöme. Insamlat matavfall ska användas som råvara vid biogasproduktion.

Stadsdelen ska prioritera arbetet med energirådgivning inom förvaltningens egna verksamheter samt mot företag och hushåll. Stadsdelens verksamheter ska i största möjliga utsträckning tillgodose sina bilbehov via bilpooler. Stockholm ska vara ledande i Sverige när det gäller att hushålla med energi och investera i förnyelsebara energikällor.

Arbetet med policy för upphandling bör vidareutvecklas, särskilt med fokus på förfrågningsunderlagens kvalitet, miljökrav samt med tydliga och uppföljningsbara antidiskrimineringsklausuler. Ett av de miljökrav som ska ställas är att inga dubbdäck får användas av dem som utför transporter. Staden ska också säkerställa att leverantörer inte flyttar vinster till så kallade skatteparadis för att undkomma skatt.

Genom internationaliseringen har frågan om hur olika produkter påverkar stockholmarna som konsumenter blivit än mer aktuell. Många undrar exempelvis hur de ska göra med pensionen, vilket elbolag de ska välja och många vill kunna utnyttja sin konsumentmakt. Satsningar på konsumentvägledningen ska öka.

Bostad

När det gäller byggplaner ska staden arbeta för ett medborgarinflytande som sträcker sig längre än de krav som ställs inom Plan- och bygglagens ramar. Att inkludera fler medborgare i framtidens Stockholm är resurskrävande men resulterar i att fler lokala aspekter uppmärksammas och tas med i planarbetet. En planprocess ska alltid föregås av en medborgardialog. På så sätt ges invånare möjlighet att redan i ett tidigt skede få delta i planprocessen. Synpunkter från stadsdelsnämnder och organisationer ska beaktas. I områden och stadsdelar med många människor med annan etnisk bakgrund än svensk måste stadsbyggnadskontoret använda sig av översättare och tolkar. Metoder för att fånga upp grupper som aldrig kommer till tals när det gäller stadsbyggnadsrelaterade frågor måste också utvecklas.

Skärholmens stadsdelsförvaltning

Bodholmsplan 2
Box 503, 127 26 Skärholmen
Telefon 08-508 24 000
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

Barnperspektivet ska in i stadsplaneringen och metoder för att inkludera barn och deras tankar i stadsplaneringen ska utvecklas. Hänsyn ska tas till barns och ungdomars behov av lek och idrott och mark för idrottsändamål ska tidigt reserveras.

Barnperspektivet är viktigt också när det gäller personer och familjer med osäker bostadssituation. Barnfamiljer ska inte vräkas från sina hem.

Bilaga 3: Särskilt uttalande, Vänsterpartiet

Skärholmen stadsdelsnämnd

2014 -03 27

Rudy Espinoza (V)

Lorena Delgado (V)

Ärende

Underlag för budget 2015 med
inriktning 2015 och 2017

Särskilt Uttalande.

Vi bifaller förvaltningens förslag i huvudsak dessutom vill vi framföra följande.

Skärholmen en grönare stadsdel

För att Skärholmen ska kunna vara en attraktivare stadsdel bör satsa mer för klimat och miljöarbetet. Vår ambition skulle vara att ha medborgare och anställda som är ännu mer engagerade i miljö – och klimat frågor. Det kan finnas mer verksamheter som sortera ut matavfall för biologisk hantering under denna period. Det behövs mer sorteringsstationer till metal, glass och plats i varje stadsdelområde. Det är rimligt att sätta som mål att plantera nya träd för att främja den biologiska mångfalden i Skärholmen. I samband med trygget och skötseln frågor kan miljö frågor lyfta ut i varje medborgarmöte till exempel Sätra naturreservat. Det kan vara ett sätt att möta medborgarnas engagemang och kunskap. VI instämmer med förvaltningen att det behövs höjda anslag för investeringar i lekparkerna och naturområdena. För att kunna öka tempot i klimat – och miljöarbetet krävs att ett klimat och miljö specialist kan anlitas då kan detta vara en nödvändig komplettering till förvaltningen insatser och projekt i stadsmiljö frågor med tanken att tar spetsen i klimat – och miljöarbetet.

Ny bostadspolitik och en förnyelse av lokal demokrati

Stockholm har alla nödvändiga förutsättningarna för att motverka bostadsbrister. I Stockholm stads organisation samla ihop kompetens, erfarenhet och kommunala bostadsbolag som går med stora vinster varje år. Det som verkligen saknas är viljan hos de styrande politikerna.

Det som vi vill är att skapa en stad för alla. Det är en usel bostads politik att förneka utvecklingen till en hel stadsdel genom att det inte bygga nya bostäder och byta ut invånare mot rikare människor. I Stockholm stadsplanering finn inget perspektiv till ytterstad där Skärholmens invånare kan känna sig identifiera. Det är ett trögt sätt att bryta segregation.

En förnyelse av lokal demokrati

Uppgifter som bäst löses lokalt och som är betydelsefulla för medborgarna flyttas till stadsdelsnämnderna. Syftet är att öka medborgarnas inflytande genom att utveckla nya demokratiska vägar att gå för att uppnå detta inflytande. Stadsdelsnämnden är kärna i den lokala demokrati och som en etablerad demokratisk institution bör ha förmåga att definiera behov och problem prioritera och mobilisera resurser till rätt riktning . Demokrati förstärkas när vi löser våra gemensamma problem. Det bör vara en prioritera fråga att utveckla riktning mot nya former att medborgar dialog och brukar inflytande. I dag finns stadsdelsnämnder på papperet, men i verkligheten är de nedlagda utifrån den vision som fanns när de startades. Vi vill i stället se att uppgifter läggs tillbaka till stadsdelsnämnder, till exempel snöröjning och barmarksrenhållning av lokala gator, cykelbanor och trottoarer, belysning, lokala trafikföreskrifter, agenda 21 och ett större ansvar för bidrag till lokalt förenings- och kulturliv.

Vitalisera välfärden och Byt ut dagens politiska inriktningsmål.

Förvaltningen lyfter i underlag de mest angelägna frågorna som kräver en särskilt uppföljning i Skärholmens stadsdel. En del av dem har en administrativ kvalitet höjande syfte medan andra är åtgärder som motverka segregations konsekvenser. Det allmän utveckling pekar på att trots förvaltningen gediget arbete de ekonomiska förutsättningarna begränsar stadsdels utveckling till ett förvaltningsläge. Det är människors behov som skulle stå i centrum och inte budgethållning eller vinstsyfte. Vi förstår att förvaltningen oroar sig när resurser för uppföljningen inte räcker till. Detta är framför allt följer av den borgerliga politiken som leder till mer ojämlikhet och sociala skillnader i hela samhället.

Det finns en rad faktorer som utgör att Skärholmen är en stadsdel med en högre bidragsberoende andel jämfört med stadens snitt. Arbetslöshet är det främsta hindret som invånare har för att nå egen försörjning i Skärholmen. Vi toppar listan över stadsdelar som har arbetslöshet som det främsta hinder.

Det är därför särskilt viktigt att pengar som avser för att organisera och finansiera lokala arbetsmarknadsåtgärder bör användas till detta mål.

Den underskotten som råder i enheten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning bör täcka med centrala medel. Det finns alltid en risk i ett så pressande läge att handledning blir så restriktiv att det kan förnekas hjälp till personer som har stort behov av. Det ser ut att nedskärningar åtgärder är det enda lösning mot en socialgrupp som har den mest utsatta inställningen i samhället och därmed en skärskilt skydd.

För att kunna stimulera välfärden behöver byt ut politiska inriktningsmål som leder så fel. Nuvarande politiska inriktningsmål har lett till an allt mer segregerad stad, en dogmatisk utförsäljning och privatisering av allmännyttan och välfärden och ensidigt fokus på sänkt skatt och lägre ambitionsnivå i välfärden

Del 2 Öppna delen**§ 21 Månadsrapport per februari**

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 1.2.1/341-2014, med förslag till beslut att

- Nämnden godkänner föreliggande rapport.

Yrkande: Ordföranden Jan Jönsson (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut, och hör enhälligt bifall därtill.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

- Godkänna föreliggande rapport.

Del 2 Öppna delen

§ 22 Ansvarig för hälso- och sjukvård enligt 29§ Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) på Frösätra och Solholmens gruppboende enligt Socialtjänstlagen (SoL)

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 1.2.1/100-2014, med förslag till beslut att

- Stadsdelsförvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden beslutar att låta Siv Molin utses till Hälso- och sjukvårdsansvarig enligt HSL på Frösätra och Solholmens gruppboende från och med 15 april 2014.

Yrkande: Ordföranden Jan Jönsson (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut, och hör enhälligt bifall därtill.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

- Låta Siv Molin utses till Hälso- och sjukvårdsansvarig enligt HSL på Frösätra och Solholmens gruppboende från och med 15 april 2014.

Del 2 Öppna delen**§ 23 Svar på remiss gällande ansökan om serveringstillstånd till Restaurang Nohadra**

- Svar på remiss

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 1.5.2/312-2014, med förslag till beslut att

1. Stadsdelsnämnden tillstyrker ansökan om serveringstillstånd till Restaurang Nohadra som remissvar till tillståndsenheterna på socialförvaltningen.
2. Omedelbar justering.
3. Tjänsteutlåtande med protokollsutdrag skickas omgående till socialförvaltningens tillståndsenhet.

Yrkande: Ordföranden Jan Jönsson (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut, samt till beslut om omedelbar justering av ärendet och hör enhälligt bifall till samtliga dessa yrkanden.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

1. Tillstyrka ansökan om serveringstillstånd till Restaurang Nohadra som remissvar till tillståndsenheterna på socialförvaltningen.
2. Ärendet omedelbart justeras.
3. Tjänsteutlåtande med protokollsutdrag skickas omgående till socialförvaltningens tillståndsenhet.

Del 2 Öppna delen

§ 24 Remissvar om förslag till riktlinjer för serveringstillstånd

- Svar på remiss

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 1.5.2/110-2014, med förslag till beslut att

1. Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner detta remissvar.
2. Svaret skickas till socialroteln i digital form samt till KF/KS kansli i pappersform.

Yrkande: Ordföranden Jan Jönsson (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut, och hör enhälligt bifall därtill.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

1. Godkänna detta remissvar.
2. Svaret skickas till socialroteln i digital form samt till KF/KS kansli i pappersform.

Del 2 Öppna delen**§ 25 Uppdragsbekräftelse – Fossilbränsleoberoende organisation 2030**

- Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 001508/2013

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 1.5.1/1020-2013, med förslag till beslut att

1. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till svar på remissen.
2. Svaret skickas till stadsmiljöroteln.
3. Omedelbar justering.

Yrkande: Vice ordföranden Birgitte Isberg (S) anmäler för Socialdemokraterna ett särskilt uttalande enligt bilaga 1. Ledamoten Rebwar Hassan (MP) anmäler för Miljöpartiet ett förslag till beslut enligt bilaga 2. Ledamoten Rudy Espinoza (V) anmäler för Vänsterpartiet att Vänsterpartiet ansluter till Miljöpartiets förslag till beslut enligt bilaga 2.

Ordföranden Jan Jönsson (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut, samt till beslut om omedelbar justering.

Ordföranden Jan Jönsson (FP) hör att det finns två förslag till beslut, förvaltningens förslag till beslut och Miljöpartiets förslag till beslut, med stöd av Vänsterpartiet. enligt bilaga 2. Ordföranden Jan Jönsson (FP) ställer dessa två förslag emot varandra och hör bifall till förvaltningens förslag till beslut. Ordföranden Jan Jönsson (FP) hör även bifall till beslut om omedelbar justering av ärendet.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

1. Godkänna förvaltningens förslag till svar på remissen.
2. Svaret skickas till stadsmiljöroteln.
3. Ärendet omedelbart justeras.

**Skärholmens
stadsdelsförvaltning**

Bodholmsplan 2
Box 503, 127 26 Skärholmen
Telefon 08-508 24 000
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

Reservation från ledamoten Rebwar Hassan (MP) för Miljöpartiet och ledamoten Rudy Espinoza (V) för Vänsterpartiet.

Del 2 Öppna delen

Bilaga 1: Särskilt uttalande, Socialdemokraterna

Bilaga 2: Förslag till beslut, Miljöpartiet med stöd av
Vänsterpartiet

Bilaga 1: Särskilt uttalande, Socialdemokraterna**Skärholmens stadsdelsnämnd** 2014-03-27
Birgitte Isberg m.fl. (S)**Ärende**
Dnr. 1.5.1./1020-2013**Uppdragsbekräftelse – Fossilbränsleoberoende
organisation 2030****Särskilt uttalande**

Socialdemokraterna instämmer i förvaltningens förslag till beslut men vill därutöver anföra följande.

Vi socialdemokrater påpekade i vår budget för 2014 att staden måste i all verksamhet – i alla förvaltningar, i alla sammanhang – systematiskt utnyttja möjligheterna att dämpa energianvändningen och minska utsläpp av växthusgaser och annan miljöbelastning. Ansvaret för att denna ambition måste genomsyra alla delar av stadens verksamhet och bör därför ligga på högsta nivå i stadens politiska ledning. Stockholm ska vara ledande i arbetet på väg mot hållbara storstäder. Stockholm ska sträva efter att vara fritt från fossila bränslen år 2040. I Stockholm ska all samhällsplanering – infrastruktur, bostäder m.m. – vara inriktad på att dämpa energianvändningen, minska klimatpåverkan och främja en god livsmiljö.

Stockholm ska vara en stad där det är enkelt att vara klimatsmart. Stockholm ska vara pådrivande när det gäller att utnyttja den egna upphandlingsverksamheten för att driva på miljömässig och social hållbarhet. Stockholm ska värna den biologiska mångfalden genom att utveckla naturvärdena i parker, naturreservat och bostadsområden, samt minska de skadliga utsläppen i luft och vatten.

I detta arbete har miljö- och hälsoskyddsnämnden en viktig roll, men för att vi ska lyckas måste klimatfrågan och omställningen till långsiktig hållbarhet vara närvarande i allt staden företar sig. Stadens program för ett fossilfritt Stockholm 2050 bör löpande ses över för att möjliggöra en ännu snabbare utfasning av fossila bränslen med ambitionen att klara målet till 2040. Att snabbt minska klimatgasutsläppen i Stockholm är att ta ett globalt ansvar men innebär också en långsiktig, ekonomisk fördel för staden. I all planering av bostäder, trafik m.m. i staden måste strävan att minska utsläppen av klimatgaser vara en central utgångspunkt.

Särskilt viktigt i sammanhanget är tuffa byggnormer, kollektivtrafiksatsningar och utvecklade trängselskatter under lokal kontroll, ombyggnad av äldre bebyggelse samt en ökad andel förnybar energi.

Halterna av partiklar och kväveoxider i Stockholm är högre än EUs regelverk tillåter. Luftföroreningarna drabbar hårdast gamla, barn, astmatiker och allergiker.

Ska detta göras så måste det, som förvaltningen pekar på, även satsas på att åtgärder genomförs för att stadens vägfordon ska vara fossiloberoende senast 2030 även i ytterstadsområdena och att tillgång till laddningsstationer för ej fossila bränslen finns.

Bilaga 2: Förslag till beslut, Miljöpartiet med stöd av
Vänsterpartiet**torsdagen den 20 mars 2014**Rebwar Hassan (MP)
Anders Lindell (MP) m.fl.

Ärende

Uppdragsbekräftelse – Fossilbränsleoberoende organisation
2030, dnr 1.5.1/1020-2013**Fossilbränsleoberoende organisation****Förslag till beslut**

- 1. Delvis godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.**
- 2. Det ska finnas en central funktion under kommunstyrelsen för att driva och samordna klimatarbetet i Stockholm och för att påverka andra aktörer att vidta åtgärder för att Stockholm skyndsamt ska kunna fasa ut de fossila bränslena.**
- 3. Därutöver anföras följande.**

Miljöpartiet har länge drivit kravet att Stockholms stad ska ta fram och implementera beräkningsmetoder för kommuninvånarnas klimatpåverkan utanför stadens gränser i form av konsumtion och resor. Hittills har staden inte bedrivit något sådant arbete utan enbart räknat på de direkta utsläppen inom Stockholms geografiska gräns. Detta trots att nästan ingen produktion av mat och varor sker i staden, och alla transporter utanför kommun- och landsgränser utesluts.

I arbetet med en fossilberoende organisation måste staden snarast gå vidare med att kvantifiera utsläppen av växthusgaser vid produktion och transporter. Det måste även tas fram uppgifter om de varor som staden upphandlar och kravspecifikationer för upphandling av varor som produceras i stort sett utan fossil energi.

Det behövs en central funktion under kommunstyrelsen för att driva och samordna klimatarbetet i Stockholm och för att påverka regering, landsting och andra aktörer att vidta nödvändiga åtgärder för att Stockholm skyndsamt ska kunna fasa ut de fossila bränslena.

Utredningen visar på att stadens förutsättningar för att bli fossiloberoende i stort vilar på vad andra aktörer i samhället gör för förändringar i riktning att bli fossilfria, samt att politiska beslut om mål för år 2030 genomförs enligt plan. Stadens beroende av omvärlden är tydligt, men det finns all anledning att skyndsamt vidta de åtgärder som ligger inom förvaltningens rådighet.

Fortums mål om att bli klimatneutrala senast år 2030 innebär att stadens fjärrvärme då blir fossiloberoende. När det gäller stadens direkta energianvändning är det angeläget att snarast avveckla koleldningen i Värtan för produktion av fjärrvärme, att avveckla koleldade värmepannor, endast köpa in fordon och varutransporter som drivs med förnybara drivmedel etc. Förutsättningar för fossiloberoende bränslen är en viktig del och staden ska vara drivande i dessa frågor. Energieffektiviseringar är fortsatt viktiga för att minska behovet av biobränsle som kommer att bli en bristvara framöver.

Elen som köps in är idag miljömärkt och har därmed inget eller måttliga utsläpp av koldioxid. Men det finns ett stort värde såväl miljömässigt som ekonomiskt att minska onödig elkonsumention. Det är sannolikt även helt nödvändigt. Byte till lågenergibelysning i stadens fastigheter bör tas med i förvaltningens uppdrag då många fastigheter idag har en äldre modell av belysning som drar mycket el.

För delar av stadens verksamhet såsom skolor och äldreomsorg är inköp och hantering av livsmedel ett viktigt bidrag för stadens sammanlagda arbete till en fossilbränsleberoende organisation. Det handlar främst om att köpa in livsmedel med totalt sett låg klimatpåverkan. En minskad andel av kött är mycket viktigt. Det är även betydelsefullt att minska svinnet av mat i alla led samt att samla in det svinn som väl uppstår för rötning till biogas.

**Skärholmens
stadsdelsförvaltning**

Bodholmsplan 2
Box 503, 127 26 Skärholmen
Telefon 08-508 24 000
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

Staden bör därmed fokusera på att ta fram en kostpolicy som omfattar klimatutsläpp från livsmedel, anta ett mål om minskat svinn av mat samt anta ett mål om nära 100 procents insamling av stadens eget matavfall.

Utöver detta är det fortsatt viktigt att minska behovet av uppvärmning och el i staden fastigheter genom energieffektiviseringar och byte av belysning.

Del 2 Öppna delen**§ 26 Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2014/2015**

- Yttrande till trafikkontoret angående remiss från trafikförvaltningen, ref: T2014-00369

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 1.5.3/340-2014, med förslag till beslut att

1. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till svar på remissen.
2. Svaret skickas till trafikkontoret.

Yrkande: Ordföranden Jan Jönsson (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut och anmäler för Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet) ett särskilt uttalande enligt bilaga 1. Ersättaren Bosse Ekvall (S) anmäler för Socialdemokraterna ett särskilt uttalande enligt bilaga 2. Vice ordföranden Birgitte Isberg (S) tar denna anmälan som sin. Ledamoten Rebwar Hassan (MP) anmäler för Miljöpartiet att Miljöpartiet ansluter till Socialdemokraternas särskilda uttalande enligt bilaga 2. Ledamoten Rudy Espinoza (V) anmäler för Vänsterpartiet att Vänsterpartiet ansluter till Socialdemokraternas särskilda uttalande enligt bilaga 2.

Ordföranden Jan Jönsson (FP) hör att det finns ett förslag till beslut, förvaltningens förslag till beslut, och hör enhälligt bifall därtill.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

1. Godkänna förvaltningens förslag till svar på remissen.
2. Svaret skickas till trafikkontoret.

Bilaga 1: Särskilt uttalande, Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet)

Bilaga 2: Särskilt uttalande, Socialdemokraterna med stöd av Miljöpartiet och Vänsterpartiet

Bilaga 1: Särskilt uttalande, Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet)

Skärholmens stadsdelsnämnd 2014-03-27

Ärende

Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2014/2015

Jan Jönsson, ordförande, m.fl. (FP)

Andreas Lundin, m.fl. (M)

Särskilt uttalande

Det är bra att trafikförvaltningen i landstinget (SL) nu också ser behovet av en kollektivtrafiklösning till Ridhuset i Sätra. Folkpartiets ledamöter i Stadsdelsnämnden, Idrottsnämnden, Trafik- och renhållningsnämnden samt Trafiknämnden i landstinget har träffat ridklubben flera gånger under vintern och fört informationen vidare till berörda tjänstemän.

Att dra om linje 135 kan vara en lösning. Andra alternativ som är tänkbara kan vara en minibuss som går sträckan Bredäng-Ridhuset. Konsekvenserna för övriga resenärers restid behöver utredas närmare. Det är viktigt att dialog snarast kommer igång mellan Ridklubben och Trafiknämnden i landstinget och att en lösning som ger bästa möjliga förutsättningar för barn och ungdomar att ta sig till och från Ridhuset kommer tillstånd så fort som möjligt.

För ökad trafiksäkerhet behöver avsaknaden av trottoar den första sträckan mellan Sätragårdsvägen och gångvägen ner mot stallet skyndsamt åtgärdas. Nere vid ridhuset behöver även övergångsställe målas upp för passage från gångvägen över till ridhuset. I samband med att arbetet med Förbifart Stockholm påbörjas bör trafikljus sättas upp vid övergångsstället. Förslag på dessa åtgärder läggs nu som skrivelser i idrottsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden.

Bilaga 2: Särskilt uttalande, Socialdemokraterna med stöd av
Miljöpartiet och Vänsterpartiet

Skärholmens stadsdelsnämnd   **2014-03-27**

Birgitte Isberg
Bosse Ekvall m.fl. (S)

Ärende
Dnr.1.5.3./340-2014

Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2014-2015

Särskilt uttalande

Socialdemokraterna instämmer i förvaltningens förslag till beslut men vill därutöver anföra följande.

Vi vill betona och understryka några av de synpunkter och förslag som förvaltningen skriver.

Återigen har vi ett ärende där det finns anledning att lyfta fram den regionala kärnan (centrat)

som Skärholmen/Kungens Kurva tillsammans ska utgöra.

(Saknades i översiktsplanen)

Det finns mycket stora skäl att inrätta väl fungerande

kollektivtrafikförbindelser så att Kungens Kurva knyts ihop med tunnelbanan i Skärholmen.

Vi undrar återigen var Spårväg Syd har tagit vägen?

Vi undrar vidare varför kollektivtrafiksatsningar ständigt prioriteras i regionens norra delar?

Vi undrar varför vill inte den politiska ledningen utveckla stadens södra delar?

Det måste finnas kollektivtrafikförbindelser som skapar möjligheter för utveckling och ett levande samhälle, där människor kan leva, bo och arbeta, förbindelser som knyter ihop stadens södra (sydvästra) delar med varandra.

Söderortsvisionen har på ett mycket tydligt sätt kommit fram till dessa slutsatser.

Beträffande tunnelbanan så är det i hög grad motiverat att tågen ska vända i Skärholmen där det stora flertalet passagerare finns, och inte i Axelsberg.

När det gäller busslinje 135 så är det mycket efterlängtad att det äntligen ska föras samtal för att hitta lösning på hur man ska få till busstrafik till Sättra Ridskola. Dialog måste föras med alla berörda parter som SL, trafikkontoret, Förbifart Stockholm och företrädare för Sättra båtklubb.

Skäl finns för att hitta en helhetslösning av vägfrågan ner till Sättra Varv. Vägen är mycket smal och ska också hantera tung trafik vid byggandet av Förbifart Stockholm.

Beträffande eventuell indragning av busslinje 153 så förefaller det mycket orimligt. Den försämring, som förvaltningen påpekar, för människor som på grund av obehag eller rädsla att åka tunnelbana, är en viktig social aspekt.

Del 2 Öppna delen

§ 27 Svar på skrivelse om äldres utevistelse

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 7/703-2013, med förslag till beslut att

3. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på skrivelsen.

Yrkande: Ledamoten Liliane Svensson (S) anmäler för Socialdemokraterna ett särskilt uttalande enligt bilaga 1.

Ordföranden Jan Jönsson (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut, och hör enhälligt bifall därtill.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

3. Godkänna förvaltningens svar på skrivelsen.

Bilaga 1: Särskilt uttalande, Socialdemokraterna

Bilaga 1: Särskilt uttalande, Socialdemokraterna**Skärholmens stadsdelsnämnd 2014-03-27**Birgitte Isberg m.fl. (S)
Liliane Svensson**Ärende**
Dnr. 7/703-2013**Svar på skrivelse om äldres utevistelse****Särskilt uttalande**

Vi tackar Skärholmens förvaltning för informationen på vår skrivelse om äldres utevistelse.

Vi konstaterar att det behövs ett biståndsbeslut för att äldre personer, som inte klarar sig själva, ska få komma ut på aktiviteter eller på en promenad. Det är viktigt för alla människor, att man vistas utomhus i naturen så mycket som möjligt. Speciellt gäller detta på sommaren då kroppen genom solljuset tillgodogör sig D vitaminer, som stärker immunförsvaret.

Vi anar, att det kan vara svårt för den äldre, att särskilt begära att få komma ut, när man är orolig över sin vardag i övrigt. Det är jobbigt nog, att behöva begära hjälp med de vardagliga sysslorna. Därför anser vi, att det ska vara en självklarhet med utevistelse. Det bör ingå som en rutin lika väl som att man ska ta sin medicin.

Mot bakgrund av den allt hårdare praxis som utvecklats i biståndsbedömningen - där en pressad ekonomi ofta är styrande- är vår ambition att öka äldres rätt att påverka sin hemtjänst genom en förenklad biståndsbedömning. Vi socialdemokrater vill genomföra en utevistelsegaranti. I socialdemokraternas budget i Kf finns pengar avsatta för detta. Vi anser dessutom, att regelverket kring äldreomsorgen behöver ses över, vilket framgår av vår budget i Stockholms Kf.

Del 2 Öppna delen**§ 28 Återrapport om äldre och funktionsnedsattas utsatthet för våld**

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 7/558-2013 med förslag till beslut att

- Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens återrapport om rutin för hur personal ska agera vid äldre och funktionsnedsattas utsatthet för våld.

Yrkande: Ersättaren Lorena Delgado (V) anmäler för Vänsterpartiet ett tilläggsbeslut enligt bilaga 1. Ledamoten Rudy Espinoza (V) tar denna anmälan som sin. Ledamoten Elisabeth Johnson (M) anmäler för Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet) att Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet) ansluter till Vänsterpartiets tilläggsförslag enligt bilaga 1. Vice ordföranden Birgitte Isberg (S) anmäler för Socialdemokraterna att Socialdemokraterna ansluter till Vänsterpartiets tilläggsförslag enligt bilaga 1. Ledamoten Anders Lindell (MP) anmäler för Miljöpartiet att Miljöpartiet ansluter till Vänsterpartiets tilläggsförslag enligt bilaga 1.

Ordföranden Jan Jönsson (FP) hör att det finns ett förslag till beslut, förvaltningens förslag till beslut med tillägg av Vänsterpartiets tilläggsförslag enligt bilaga 1 och hör enhälligt bifall därtill.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

1. Godkänna förvaltningens återrapport om rutin för hur personal ska agera vid äldre och funktionsnedsattas utsatthet för våld.
2. Ett stycke om målgrupp "personer med annat språk än svenska" läggs till.

Bilaga 1: Förslag till beslut, Vänsterpartiet med stöd av Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet), Socialdemokraterna och Miljöpartiet

Bilaga 1: Förslag till beslut, Vänsterpartiet med stöd av
Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet), Socialdemokraterna
och Miljöpartiet

Skärholmens stadsdelsförvaltning 2014-03-26 Ärende 15
Rudy Espinoza, ord. (V) Lorena Delgado, ers. (V)

**Återrapport om äldre och funktionsnedsattas utsatthet för
våld**

Förslag till beslut

Vi anser att en rutin är ett bra verktyg som hjälper personalen att känna sig säkrare på hur de ska agera vid misstanke om våld i nära relation.

Däremot saknar vi en aspekt i dokumentet. Språket.

Dokumentet tar upp språket i avseende på dövhet under personer med funktionsnedsättning. Där står det också använd auktoriserad tolk i alla möten. Men vi anser att man bör lyfta behovet av andra språk än svenska.

Vi har tex sett i hälsostatistiken att det är skillnad på vård när man inte kan språket, och inte får auktoriserad tolk, trots att man har rätt till det. Vi har även sett lokalt att det är skillnad att föra samtal via en auktoriserad tolk och en släkting.

Därför föreslår vi:

-att man lägger till ett stycke om målgrupp "personer med annat språk än svenska"

Del 2 Öppna delen**§ 29 Inkomna skrivelser/handlingar/beslut**

- a) Protokoll från Gruppledarmöte 2014-02-27
- b) Protokoll från Pensionärsrådet 2014-02-20
- c) Vakant
- d) Stadsrevisionen. Stockholms stads arbete med socialt utsatta områden
- e) Yttrande om nybyggnation av idrottshall, Sätrahallen, Sätraidrottsplats – för kännedom
- f) Protokollsutdrag. Kommunstyrelsens sammanträde 2014-03-05, §4
- g) Protokollsutdrag Socialnämndens sammanträde 2014-03-04, §7
- h) Sammanträdesprotokoll tillståndsutskottet 2/2014
- i) Projektplan, Ung nattvandring
- j) Projektplan, Cannabisförebyggande arbete i Skärholmen 2014

Yrkande: Ordföranden Jan Jönsson (FP) yrkar för att de inkomna skrivelserna/handlingarna/besluten A - J godkänns, och hör enhälligt bifall därtill.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

- Godkänna de inkomna skrivelserna/handlingarna/besluten A - J.

Del 2 Öppna delen

§ 30 Anmälan av skrivelser i nämndens skrivelsepärm

Yrkande: Ordföranden Jan Jönsson (FP) yrkar att skrivelserna i nämndens skrivelsepärm läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

- Lägga skrivelserna i nämndens skrivelsepärm till handlingarna.

Del 2 Öppna delen**§ 31 Balanslista uppdrag SDN 4/2014-03-27**

Föreligger förvaltningens balanslista uppdrag SDN 4/2014-03-27, dnr 1.2.1/012-2014, med förslag till beslut att

- Lägga anmälan av balanslistan SDN 4/2014-03-27 till handlingarna.

Yrkande: Ordföranden Jan Jönsson (FP) yrkar att anmälan av balanslistan läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

- Lägga anmälan av balanslistan SDN 4/2014-03-27 till handlingarna.

Del 2 Öppna delen**§ 32 Minskad sjukfrånvaro på förskolorna**

- Inkommen skrivelse från Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet)

Yrkande: Ordföranden Jan Jönsson (FP) anmäler för Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet) ett förslag till beslut enligt bilaga 1. Vice ordföranden Birgitte Isberg (S) anmäler för Socialdemokraterna att Socialdemokraterna ansluter till Alliansens (Moderaterna och Folkpartiet) förslag till beslut enligt bilaga 1. Ersättaren Halit Azizoglu (MP) anmäler för Miljöpartiet att Miljöpartiet ansluter till Alliansens (Moderaterna och Folkpartiet) förslag till beslut enligt bilaga 1. Ledamoten Rebwar Hassan (MP) tar denna anmälan som sin. Ersättaren Lorena Delgado (V) anmäler för Vänsterpartiet att Vänsterpartiet ansluter till Alliansens (Moderaterna och Folkpartiet) förslag till beslut enligt bilaga 1. Ledamoten Rudy Espinoza (V) tar denna anmälan som sin.

Ordföranden Jan Jönsson (FP) hör att det finns ett förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att:

1. Stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att besvara följande frågor:
  - a. Hur arbetar förskolorna i vår stadsdel med hygienrutinerna?
  - b. I vilken mån ingår det i gällande städavtal på förskolorna att bidra till minskad smittspridning t ex genom att tvätta leksaker och textilier?
2. Därutöver anföra

Det har beräknats att barn i förskolan är borta på grund av sjukdom i snitt ca 10 procent av vistelsetiden under ett år. Det innebär givetvis stora mänskliga och ekonomiska kostnader för samhället och familjerna – VAB utbetalningar, oplanerad frånvaro från jobbet, stress och kanske utgifter för sjukvård och läkemedel.

Del 2 Öppna delen

I flera kommuner i Sverige har man satsat på att införa särskilda hygienrutiner i förskolan för att minska smittspridningen, exempelvis i Nacka kommun och Västra Götalandsregionen. Tvätt av händerna med tvål och vatten och flitig användning av handsprit liksom mycket utevistelse är t ex effektivt mot smittspridning på förskolorna.

Vi önskar därför en redovisning av ovanstående frågor.

Bilaga 1: Förslag till beslut, Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet) med stöd av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet

Bilaga 1: Förslag till beslut, Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet) med stöd av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet

Skärholmens stadsdelsnämnd 2014-03-27

Skrivelse:

Minskad sjukfrånvaro på förskolorna

Jan Jönsson, ordförande, m.fl. (FP)

Andreas Lundin, m.fl. (M)

Förslag till beslut:

3. Att stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att besvara följande frågor:
  - a. Hur arbetar förskolorna i vår stadsdel med hygienrutinerna?
  - b. I vilken mån ingår det i gällande städavtal på förskolorna att bidra till minskad smittspridning t ex genom att tvätta leksaker och textilier?
4. Att därutöver anföra

Det har beräknats att barn i förskolan är borta på grund av sjukdom i snitt ca 10 procent av vistelsetiden under ett år. Det innebär givetvis stora mänskliga och ekonomiska kostnader för samhället och familjerna – VAB utbetalningar, oplanerad frånvaro från jobbet, stress och kanske utgifter för sjukvård och läkemedel.

I flera kommuner i Sverige har man satsat på att införa särskilda hygienrutiner i förskolan för att minska smittspridningen, exempelvis i Nacka kommun och Västra Götalandsregionen. Tvätt av händerna med tvål och vatten och flitig användning av handsprit liksom mycket utevistelse är t ex effektivt mot smittspridning på förskolorna.

Vi önskar därför en redovisning av ovanstående frågor.

Del 2 Öppna delen

§ 33 Aktiverande tv- och dataspel för äldre

- Inkommen skrivelse från Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet)

Yrkande: Ordföranden Jan Jönsson (FP) anmäler för Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet) ett förslag till beslut enligt bilaga 1. Vice ordföranden Birgitte Isberg (S) anmäler för Socialdemokraterna att Socialdemokraterna ansluter till Alliansens (Moderaterna och Folkpartiet) förslag till beslut enligt bilaga 1. Ledamoten Anders Lindell (MP) anmäler för Miljöpartiet att Miljöpartiet ansluter till Alliansens (Moderaterna och Folkpartiet) förslag till beslut enligt bilaga 1. Ledamoten Rudy Espinoza (V) anmäler för Vänsterpartiet att Vänsterpartiet ansluter till Alliansens (Moderaterna och Folkpartiet) förslag till beslut enligt bilaga 1.

Ordföranden Jan Jönsson (FP) hör att det finns ett förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att:

1. Ge stadsdelsförvaltningen i uppdrag att utreda möjligheterna för aktiverande tv- och dataspel i våra boenden och öppna verksamheter för äldre
2. Därutöver anföra

Ny forskning från bland annat USA och Japan visar att äldres kognitiva förmåga och minnesfunktion kan förbättras väsentligt om de spelar vissa typer av tv- och dataspel. Hjärnscanning visar också på ökat blodflöde i viktiga delar av hjärnan då äldre spelar.

I Tokyo finns särskilda kliniker som personer 80 år och äldre kan gå till för spelterapi, eller hjärnjympa om man så vill. Då flera av spelen är rörelsestyrda innebär de också att de äldre är tvungna att röra på sig. Spelen piggar upp och är roliga.

Forskare vid University of California i San Francisco använde sig av ett specialkonstruerat spel kallat Neuroracer. Spelaren kör en bil längs en vindlande bana samtidigt som det gäller att hålla utkik efter en speciell trafikskylt. När skylten upptäcks ska man trycka på en knapp. Förmågan att göra två sådana här saker samtidigt brukar försämrats ju äldre en människa blir.

Del 2 Öppna delen

Men efter en kortare träningsperiod förbättrades kapaciteten successivt hos ett antal försökspersoner i åldrarna 60 till 85 år. Till slut var de bättre än 20-åringar som spelade spelet för första gången. Deras minne klarnade och uppfattningsförmågan fick ett klart uppsving.

Forskarna i San Francisco tror att dataspelsträning kan ge många äldre mycket av deras mentala förmåga tillbaka och förespråkar att liknande spel används medvetet inom äldreården. I svensk äldreomsorg används tv- och dataspel i ganska liten utsträckning.

Vi tror att många äldre kan få en roligare tillvaro och få behålla sina kognitiva förmågor längre genom aktiverande tv- och dataspel. Stadsdelsförvaltningen ges därför i uppdrag utreda möjligheterna för aktiverande tv- och dataspel i våra boenden och öppna verksamheter för äldre. Förvaltningen bör undersöka vilket spelutbud för äldre som finns på marknaden idag liksom om det finns någon forskare som skulle vara intresserad av ett samarbetsprojekt med stadsdelen.

Bilaga 1: Förslag till beslut, Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet) med stöd av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet

Bilaga 1: Förslag till beslut, Alliansen, Moderaterna och Folkpartiet med stöd av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet

Skrivelse:

Aktiverande tv- och dataspel för äldre

Jan Jönsson, ordförande, m.fl. (FP)

Andreas Lundin, m.fl. (M)

Förslag till beslut:

1. Att stadsdelsnämnden ger stadsdelsförvaltningen i uppdrag att utreda möjligheterna för aktiverande tv- och dataspel i våra boenden och öppna verksamheter för äldre
2. Att därutöver anföra

Ny forskning från bland annat USA och Japan visar att äldres kognitiva förmåga och minnesfunktion kan förbättras väsentligt om de spelar vissa typer av tv- och dataspel. Hjärnscanning visar också på ökat blodflöde i viktiga delar av hjärnan då äldre spelar.

I Tokyo finns särskilda kliniker som personer 80 år och äldre kan gå till för spelterapi, eller hjärnjympa om man så vill. Då flera av spelen är rörelsestyrda innebär de också att de äldre är tvungna att röra på sig. Spelen piggar upp och är roliga.

Forskare vid University of California i San Francisco använde sig av ett specialkonstruerat spel kallat Neuroracer. Spelaren kör en bil längs en vindlande bana samtidigt som det gäller att hålla utkik efter en speciell trafikskylt. När skylten upptäcks ska man trycka på en knapp. Förmågan att göra två sådana här saker samtidigt brukar försämrans ju äldre en människa blir. Men efter en kortare träningsperiod förbättrades kapaciteten successivt hos ett antal försökspersoner i åldrarna 60 till 85 år. Till slut var de bättre än 20-åringar som spelade spelet för första gången. Deras minne klarnade och uppfattningsförmågan fick ett klart uppsving.

Forskarna i San Francisco tror att dataspelsträning kan ge många äldre mycket av deras mentala förmåga tillbaka och förespråkar att liknande spel används medvetet inom äldreomsorgen. I svensk äldreomsorg används tv- och dataspel i ganska liten utsträckning.

Vi tror att många äldre kan få en roligare tillvaro och få behålla sina kognitiva förmågor längre genom aktiverande tv- och dataspel. Stadsdelsförvaltningen ges därför i uppdrag utreda möjligheterna för aktiverande tv- och dataspel i våra boenden och öppna verksamheter för äldre. Förvaltningen bör undersöka vilket spelutbud för äldre som finns på marknaden idag liksom om det finns någon forskare som skulle vara intresserad av ett samarbetsprojekt med stadsdelen.

Del 2 Öppna delen**§ 34 Verka för en giftfri förskola**

- Skrivelse från Miljöpartiet

Yrkande: Ledamoten Rebwar Hassan (MP) anmäler för Miljöpartiet ett förslag till beslut enligt bilaga 1. Ordföranden Jan Jönsson (FP) anmäler för Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet) att Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet) ansluter till Miljöpartiets förslag till beslut enligt bilaga 1. Vice ordföranden Birgitte Isberg (S) anmäler för Socialdemokraterna att Socialdemokraterna ansluter till Miljöpartiets förslag till beslut enligt bilaga 1. Ledamoten Rudy Espinoza (V) anmäler för Vänsterpartiet att Vänsterpartiet ansluter till Miljöpartiets förslag till beslut enligt bilaga 1.

Ordföranden Jan Jönsson (FP) hör att det finns ett förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att:

1. Lämnade förslaget, bilaga 1, till förvaltningen för beredning.

Bilaga 1: Förslag till beslut, Miljöpartiet med stöd av Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet), Socialdemokraterna och Vänsterpartiet

Bilaga 1: Förslag till beslut, Miljöpartiet med stöd av
Alliansen (Moderaterna och Folkpartiet), Socialdemokraterna
och Vänsterpartiet

**Skärholmens Stadsdelsnämnd   torsdagen den 20 mars
2014**

Rebwar Hassan (MP)
Anders Lindell (MP) m.fl.

**Skrivelse till stadsdelsnämnden om att verka för en giftfri
förskola**

I de senaste uppföljningarna av Sveriges 16 miljömål är det ett enda som ser ut att kunna bli uppfyllt. De andra beräknas inte kunna uppnås. När det gäller målet om en giftfri miljö är det långt kvar.

Inte minst Naturskyddsföreningen har länge varnat för skadliga kemikalier i vardagsmiljön, särskilt de cocktaileffekter som kan uppstå när många enskilda kemikalier tillsammans ger större effekt än de ger var och en för sig.

Barn är särskilt känsliga för skadliga kemikalier, eftersom de växer och deras organ och funktioner inte är färdigutvecklade. De exponeras dessutom mer än vuxna eftersom de äter, dricker och andas mer i förhållande till sin kroppsvikt.²

Undersökningar, exempelvis från Stockholms universitet, visar att miljöer där barn vistas mycket, som förskolan, har högre halter av vissa hormonstörande kemikalier än andra inomhusmiljöer. Sannolikt beror det på att många förskolor har en miljö med många saker som kan avge farliga kemikalier till omgivningen.³ Många åtgärder kan enkelt och till låg kostnad minska mängden produkter som innehåller kemikalier inom förskolan. Exempelvis gamla leksaker, möbler och gammal elektronik kan innehålla kemikalier som nu är förbjudna. Här är det viktigt att personalen på förskolorna får en checklista för att gå igenom vad som finns i lokalerna och vad som måste bytas ut.

**Skärholmens
stadsdelsförvaltning**

Bodholmsplan 2
Box 503, 127 26 Skärholmen
Telefon 08-508 24 000
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

---

² Stockholms stads hemsida

³ Naturskyddsföreningen

Det är också viktigt att välja bort farliga ämnen i byggmaterial för att kunna uppnå en giftfri förskola.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade i december 2013 att föreslå kommunfullmäktige att anta ett förslag till kemikalieplan, som har särskilt fokus på barn. Ett kemikaliecentrum ska inrättas på miljöförvaltningen. Dess roll kommer att vara att stödja förvaltningar och bolag, till exempel med att formulera och följa upp krav i upphandlingar⁴.

Stadsdelsnämnderna har kommit olika långt när det gäller arbetet för att förskolan ska vara fri från skadliga kemikalier. Ett bra exempel är Skarpnäcks stadsdelsförvaltning, som haft en miljövetare på en projektanställning. Denna har inventerat samtliga förskolor i stadsdelsområdet med avseende på förekomsten av skadliga kemikalier, i syfte att kunna fasa ut material och inredning som kan vara skadlig. Detta är något som fler stadsdelsnämnder skulle kunna göra.

Miljöpartiet föreslår att Skärholmens stadsdelsnämnden beslutar att

1. tillsätta en tjänst, företrädesvis en miljövetare, med uppgift att inventera förskolorna samt
2. återkomma med åtgärdsförslag för att uppnå målet om en giftfri förskola

Del 2 Öppna delen

§ 35 Övriga frågor

Ledamoten Liliane Svensson (S) fyller i dagarna 75 år och gratulerades av nämnden med blommor.

Då inga fler övriga frågor förelåg avslutade ordföranden Jan Jönsson (FP) sammanträdet kl.19.50.